

Finansal piyasalarda risk iştahi karışık bir seyir izliyor

Küresel riskli varlıklara olan talep haftanın son gününde ayrışan bir tablo çizdi. ABD ve Euro Bölgesi'nde Cuma açıklanan veriler enflasyonist baskının hafiflediğine yönelik olumlu sinyaller verirken, yüksek petrol fiyatlarıyla gerileyen küresel riskli varlıkların bir bölümünde toparlanma gözlemlendi. ABD Merkez Bankası (Fed) üyesi ve New York Fed Başkanı John Williams politika faizinin zirve seviyesine yakın olduğunu belirtse de yakın zamanda faiz indirimi olmayacağına dair mesajlar verdi. Avrupa Merkez Bankası (ECB) üyesi ve Fransa Merkez Bankası Başkanı Francois Villeroy de Galhau gerileyen enflasyon rakamlarını işaret ederek, ECB'nin para politikasının etkinliğini gösterdiğini ve mevcut faiz seviyelerinin uygun olduğunu belirtti. Bu ortamda ABD 10 yıllık tahvil faizi 3 baz puan düşüşle %4,57'ye gerilerken, Almanya 10 yıllık tahvil faizi 13 baz puan gerileyerek %2,84 seviyesine geldi. MSCI gelişmekte olan ekonomiler hisse senedi endeksi %0,9 yükselse de MSCI dünya geneli hisse senedi endeksi %0,1 düşüş kaydetti. Dolar endeksi yataya yakın seyrederken, gelişmekte olan ekonomilerin para birimleri ortalamada %0,2 değer kazandı. Brent tipi ham petrolün varil fiyatı %0,1 düşerken, Avrupa için referans doğal gaz fiyatında %4,5 düşüş yaşandı. Altın ons fiyatı %0,9 düşüş gösterdi.

Yurtiçinde finansal varlıklara yönelik risk iştahi Cuma günü pozitif bir tablo çizdi. TÜİK tarafından açıklanan rakamlara göre Ağustos ayı dış ticaret istatistikleri öncü verilerle uyumlu geldi. Hazine ve Maliye Bakanlığı (HMB) Ekim – Aralık 2023 iç borçlanma stratejisini yayımladı. Haftanın son günü Borsa İstanbul gösterge 100 ve 30 endeksleri %1,4 artış gösterdi. Ülke risk primi gerilerken, uzun vadeli TL cinsi tahvil faizleri düşüş gösterdi. Öte yandan TL, dolar ve euro eşit ağırlıklı sepet kur karşısında %0,1 değer kaybetti. Cuma akşamı uluslararası kredi derecelendirme kuruluğu Standard & Poors Türkiye'nin kredi notunu B olarak teyit ederken, kredi notu görünümünü negatiften durağana yükseltti. TCMB'nin faiz artırımının Türkiye'nin kredi görünümü üzerindeki riskleri dengeli hale getirdiğini belirtti. Hafta sonu ise İstanbul Ticaret Odası (İTO) Eylül ayı İstanbul Ücretliler Geçişme Endeksi verilerini yayımladı.

Günlük Değişimler

Dolar/TL	27,37	0,0%	BİST 100	8.335	1,4%
TR 2Y	29,74	58 bp	TR 10Y	27,15	-42 bp
DXY	106,2	0,0%	MSCI Dünya	2.853	-0,1%
Altın (ons, \$)	1.848	-0,9%	ABD 10Y	4,57	-3 bp
Brent (varil, \$)	95,3	-0,1%	Karbon (ton, €)	81,7	-1,3%

Döviz Kurlarında Günlük Hareket

Dolar/Türk Lirası	0,0%
JP Morgan GÖÜ Endeksi	0,2%
Euro/Dolar	0,1%
Dolar/Japon Yeni	0,1%
İngiliz Sterlini/Dolar	0,0%
Dolar Endeksi	0,0%
Dolar/Brezilya Reali	0,0%
Dolar/Güney Afrika Randı	-0,4%
Dolar/Meksika Pesosu	-0,8%

MSCI Endeksleri (Dolar bazlı, günlük değişim)

MSCI Türkiye	1,4%
MSCI Latin Amerika	1,1%
MSCI Asya Pasifik	1,0%
MSCI GÖÜ	0,9%
MSCI Avrupa	0,6%
MSCI GÖÜ Avrupa	0,5%
MSCI Dünya	-0,1%
MSCI Kuzey Amerika	-0,3%

Günün Önemli Veri ve Gelişmeleri

Ülke	Veri / Gelişme	Dönem	Piy. Beklentisi	Önceki
Türkiye	İmalat PMI	Eylül		49,0
ABD	ISM İmalat PMI	Eylül	47,7	47,6

Makroekonomik Haber ve Veri Akışı

Yeni günde küresel piyasalar karışık bir seyir izliyor. ABD'de Kasım ortasına kadar hükümetin kapanmasını önleyecek yasa tasarısı temsilciler meclisinden geçti ve ABD Başkanı Joe Biden tarafından onaylandı. Çin'de imalat sektörü satın alma yöneticileri endeksi (PMI) Eylül'de beklentilerin üzerinde artarak tekrar genişleme bölgesine geçti. Ancak diğer aktivite verileri hem Çin hem de diğer Asya ekonomileri için ayırışan bir görünüm çiziyor. Bugün küresel tarafta gelişmiş ülkelerin Eylül ayı nihai imalat PMI verileri ile ABD Eylül ayı ISM imalat PMI rakamları açıklanacak. Ayrıca, Fed Başkanı Jerome Powell ve diğer Fed üyelerinin konuşmaları izlenecek. Yurtiçinde ise Eylül ayı imalat PMI verileri takip edilecek.

ABD'de Ağustos ayına ilişkin veriler bireysel gelir ve harcamalarda beklentiler paralelinde artışa işaret ederken, fiyat baskısının çekirdek göstergelerde zayıfladığına dair sinyaller verdi. Aylık bazda bireysel gelirler beklentilerle uyumlu şekilde %0,4 yükselirken, bireysel harcamalar da tahminlere paralel biçimde %0,4 artış gösterdi. Temmuz ayında bireysel gelirler ve harcamalar aylık bazda sırasıyla %0,2 ve %0,9 artış göstermişti. Aynı dönemde bireysel harcamalar fiyat endeksi (PCE) aylık bazda %0,4 artarken, PCE yıllık enflasyonu Temmuz ayındaki %3,4'ten %3,5'e yükseldi. Gıda ve enerji hariç çekirdek PCE aylık enflasyonu beklentilerin altında %0,1 gelirken, çekirdek PCE yıllık enflasyonu %4,3'ten %3,9'a geriledi.

Euro Bölgesi'nde öncü verilere göre Eylül'de manşet ve çekirdek enflasyon beklentilerin ötesinde geriledi. Eylül ayında manşet enflasyon yıllık bazda %4,5'e gerileyeceği tahminlerini de aşarak %5,2'den %4,3'e gerilerken, çekirdek enflasyon da beklentilerin ötesinde bir düşüşle %5,3'ten %4,5'e indi.

Küresel imalat sanayi aktivite endekslerinin Eylül ayı performansları ayırışan bir görünüm çiziyor. Nihai verilere göre, Avustralya'da imalat sanayi satın alma yöneticileri endeksi (PMI) 49,6'dan 48,7'ye, Japonya imalat sanayi PMI 49,6'dan 48,5'e geriledi. Aynı dönemde Endonezya'da imalat sanayi PMI 53,9'dan 52,9'a indi. Öte yandan, Çin'de imalat sanayi PMI verileri ayırıştı. İmalat sanayi resmi PMI 49,7'den 50,2'ye yükselerek büyüme bölgesine döndü. Caixin imalat sanayi PMI ise 51,0'dan 50,6'ya çekildi. Çin'de Caixin hizmet PMI da 51,8'den 50,2'ye, bileşik PMI da 51,7'den 50,9'a düştü.

Ağustos ayı ihracat ve ithalat rakamları öncü verilerle uyumlu şekilde geldi. İhracat yıllık bazda %1,6 artışla 21,6 milyar dolar olurken, ithalat %6,9 azalarak 30,3 milyar dolar seviyesinde gerçekleşti. Mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış verilerde Ağustos'ta ihracatta aylık bazda %4,4 artış yaşanırken, ithalatta %4,2 düşüş kaydedildi. 2022 Ağustos'ta %65,4 olan ihracatın ithalata karşılama oranı 2023'ün aynı ayında %71,4'e çıktı. Dış ticaret açığı 11,3 milyar dolardan 8,7 milyar dolara indi. Ağustos ayı verilerinin detayları, dış ticaret pazarlarında ayırışan performansların etkisiyle ihracatta sınırlı artışa işaret etti. İthalat tarafında ise enerji kalemindeki düşüşle toplamda gerileme görüldü. Tüketime ilişkin sinyallerde genele yayılan artış bu ay da yavaşlayarak sürdü. Ağustos sonuçlarıyla birlikte, Ocak-Ağustos döneminde ihracat %0,4 azalırken, ithalatta %3,4 artış oldu. Böylece, dış ticaret açığı %11,9 artışla 82,3 milyar dolar olarak gerçekleşti.

İstanbul'da Eylül'de tüketici fiyatlarında enflasyon bir miktar hız kesti. Eylül'de ücretliler geçinme endeksi aylık bazda %5,9 artarken, yıllık enflasyon Ağustos ayındaki %74,2'den %73,2'ye indi. Ana harcama kalemlerinde aylık bazda en hızlı artış %48,1 ile diğer harcamalar kaleminde olurken, bunu %7,4 ile kültür, eğitim ve eğlence ile %4,5 ile ev eşyası izledi. En yavaş artış ise %0,4 ile ulaştırma ana grubunda oldu.

HMB Ekim-Kasım-Aralık dönemi borçlanma stratejisini açıkladı. Buna göre, Ekim ayında toplam 66,5 milyar TL'lik iç borç servisine karşılık toplam 68,0 milyar TL'lik iç borçlanma yapılması planlıyor. Kasım ayında toplam 78,2 milyar TL'lik iç borç servisine karşılık toplamda 78,0 milyar TL'lik iç borçlanma yapılması öngörülüyor. Aralık ayında ise toplam 38,7 milyar TL'lik iç borç servisine karşılık 40,0 milyar TL tutarında iç borçlanma yapılması programlanıyor. Bununla birlikte Hazine, Ekim ayında 14,9 milyar TL, Kasım ayında 17,4 milyar TL ve Aralık ayında 71,0 milyar TL karşılığı dış borç geri ödemesi gerçekleştirecek. Ancak Hazine söz konusu dış borç geri ödemelerine karşın stratejide ne kadar dış borçlanmaya gidebileceğine ilişkin bir bilgiye yer vermedi.

Makroekonomik Haber ve Veri Akışı

TÜİK hizmet üretici fiyat endeksi (Hi-ÜFE) Ağustos ayı sonuçlarını açıkladı. Aylık bazda Hi-ÜFE Ağustos'ta %5,3 artarken, yıllık enflasyon Temmuz'daki %79,3'ten %79,9'a yükseldi. Aylık bazda en hızlı fiyat artışı ulaştırma ve depolama hizmetlerinde olurken, bunu konaklama ve yiyecek hizmetleri izledi. En yavaş fiyat artışı ise mesleki, bilimsel ve teknik hizmetlerde yaşandı.

Avrupa Yeşil Mutabakat'ında yer alan Sınırdaki Karbon Düzenlemesi'nin (SKD) raporlama yükümlülüğü 1 Ekim'de başladı. SKD kapsamındaki demir, çelik, alüminyum, gübre, hidrojen ve elektrik üretimi sektörlerinde Avrupa Birliği'ne (AB) ihracat gerçekleştiren firmalar 1 Ekim'den itibaren ürünlerinin karbon içeriğini raporlama yükümlülüğü ile karşı karşıya kaldı. Mali yükümlülükler ise 2026 yılından başlayarak 2034 yılına kadar kademeli olarak artarak devreye girecek.

Küresel Servet Raporu 2022 yılında hanehalkı servetinin %2,7 oranında gerilediğini ortaya koydu. Bu rakam 2008 krizinden sonra görülen en büyük gerilemeye işaret ediyor. Allianz tarafından hazırlanan rapor, pandemiyen etkileriyle 2 yıl boyunca yaşanan zorunlu tasarruf artışının ardından 2022 yılında yeni tasarruflarda %22 oranında düşüş görüldüğünü kaydediyor. Hanehalkı finansal varlıklarının pandemi öncesine göre %19 yükseldiğine işaret eden rapor, bu rakamın enflasyondan arındırıldığı durumda %6,6 olarak gerçekleştiğini vurguluyor. Allianz, 2023 yılında hanehalkı servetinin %6 oranında büyüyeceğini tahmin ederken, küresel enflasyon beklentileri dikkate alındığında bu rakamın hanehalkı finansal varlıklarında reel erozyona işaret edeceğini ifade ediyor. Küresel servet eşitsizliğinin sürdüğüne de işaret eden çalışma, en zengin %10'luk dilimde yer alan ve net finansal varlığı ortalama 270.000 euro olan kesimin küresel toplam net finansal varlıkların %85'ine sahip olduğunu vurguluyor. Çalışmanın sonuçlarına göre Türkiye kişi başına net finansal varlıklarda 3.220 euro ile 46'ncı sırada yer alıyor.

Kalkınma Gündemi

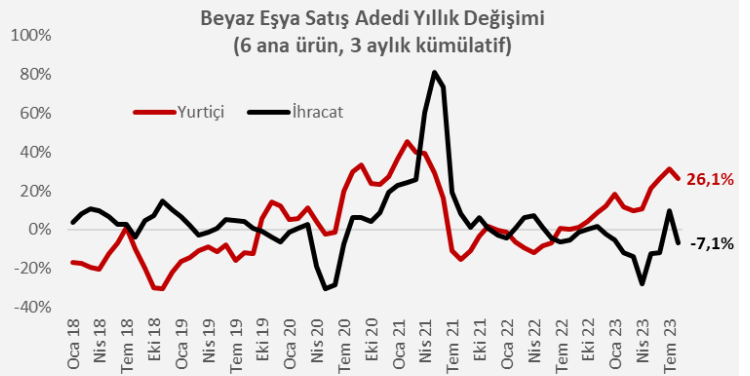
Şirket ve Sektör Haberleri

Hektaş, Kocaeli-Gebze'de bulunan taşınmazın Oyak'a 1,25 milyar TL karşılığında satılması konusunda taraflar arasında sözleşme imzalandığını açıkladı.

Türkiye Beyaz Eşya Sanayicileri Derneği (Türkbesd), Ağustos ayına ait sektör verilerini açıkladı. Buna göre, Ağustos'ta beyaz eşya 6 ana ürün grubunda yurt içi satış adedi yıllık bazda %18,6 arttı ve 852 bin adet oldu. İhracat hacmi ise yıllık %8,0 azalarak 1,93 milyona adede çıktı. Bu sonuçlarla son 3 aylık birikimli değişim yurt içinde %26,1 büyüme yönünde olurken, ihracat adetlerinde %7,1 daralma görüldü. Sektörün ilk 8 aylık üretim adedi bir önceki yılın aynı dönemine göre %0,2'lik kısıtlı artış gösterdi.

Sanayi ve ticaret abonelerinin elektrik tarifeleri artırıldı.

Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK), 1 Ekim tarihinden itibaren uygulanacak elektrik fiyat tarifelerini açıkladı. Açıklanan tarifelere göre, sanayi ve ticaret abonelerinin elektrik fiyatlarına %20'lik bir artış yapılırken konut abonelerinin elektrik tarifelerinde bir değişiklik yapılmadı.

Kaynak: TÜRKBESED, TSKB Ekonomik Araştırmalar

Şirket ve Sektör Haberleri

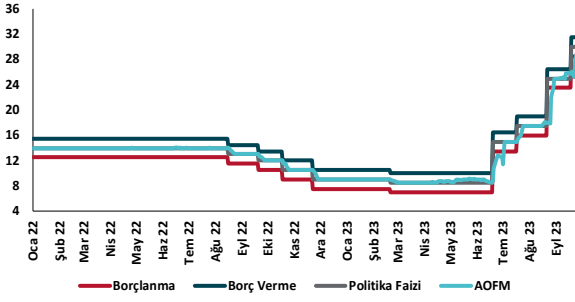
Sanayi ve elektrik santrallerine verilen doğal gaz zam yapıldı. Boru Hatları ile Petrol Taşıma A.Ş. (BOTAŞ) tarafından yapılan açıklamaya göre, elektrik üretim amaçlı doğal gaz tarifesi ile büyük sanayi kuruluşlarında ve küçük ve orta ölçekli işletmelerde kullanılan doğal gazın satış fiyatı %20 artırıldı. Açıklanan tarife göre, sanayi abonelerinin tarifesi, kademe 1 için 1.000 metreküp doğal gazda 8.549 TL, kademe 2 için ise 11.374 TL olarak belirlendi. Elektrik üretim amaçlı tarifede ise 1.000 metreküp doğal gazın fiyatı 12.000 TL olarak duyuruldu. Konutlarda kullanılan doğal gazın toptan satış fiyatında ise değişikliğe gidilmedi.

Ağustos ayında elektrik santrallerine 263 milyon TL kapasite desteği verilecek. Türkiye Elektrik İletim A.Ş. (TEİAŞ) tarafından açıklanan Ağustos ayına ilişkin kapasite desteği ödeme listesine göre, toplam 44 elektrik santraline 263 milyon TL kapasite desteği sağlanacak. Ödemelerin yaklaşık 202 milyon TL'si doğal gaz santrallerine yapılacak.

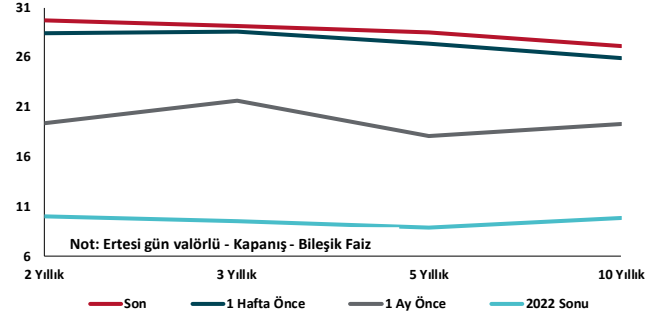
Temmuz ayında 1.195 projeye 66,26 milyar TL yatırım teşviki verildi. Resmi Gazete'de yayımlanan Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı teşvik belgesi listesine göre, Temmuz ayında 1.195 projeye 66,26 milyar TL tutarında yatırım teşviki verildi. Temmuz ayında verilen en yüksek yatırım teşviki 5,1 milyar TL ile İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı'na ait Kadıköy-Kaynarca-Sabiha Gökçen ile Pendik-Sabiha Gökçen Metro Hattı araç temini için verildi. Teşvik verilen projelerin 350'si enerji sektörüne yönelik projeler olurken enerji sektöründe teşvik verilen projeler arasında yatırım tutarı en yüksek olan proje, 2,23 milyar TL ile IC İçtaş Güneş Enerji Üretim ve Ticaret A.Ş.'nin Hatay Erzin'deki 100 megavat kapasiteli lisanslı güneş enerjisi santrali projesi oldu.

Uluslararası Enerji Ajansı Kritik Mineraller ve Temiz Enerji Zirvesi düzenledi. Zirve'de mineral tedarikinin çeşitlendirilmesi sürecinin hızlanması gerektiği, teknolojik gelişme ve geri dönüşüm ile arz üzerindeki olası sıkışıklıklarla mücadele edilebileceği, bu alanda uluslararası işbirliğinin geliştirilmesi gerektiği görüşleri ön plana çıktı.

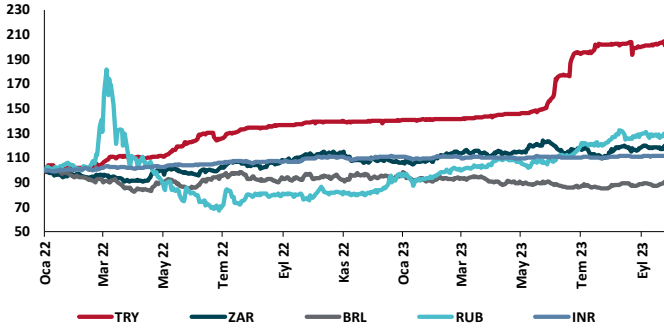
TCMB Faiz Koridoru

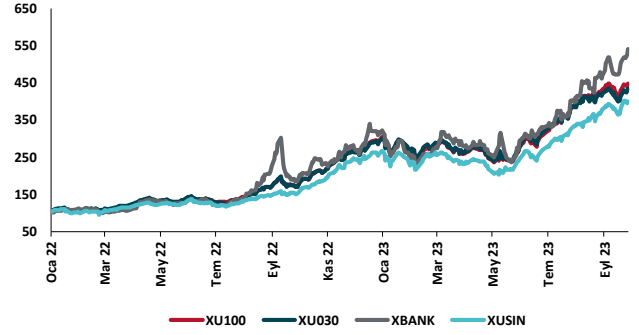
Hazine Tahvillerinde Getiri Eğrisi (%)

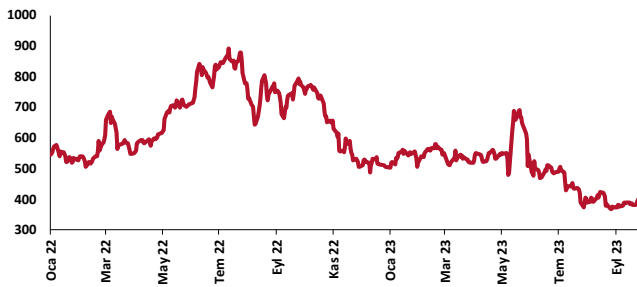
USD/GOÜ Para Birimleri (31/12/2021=100)

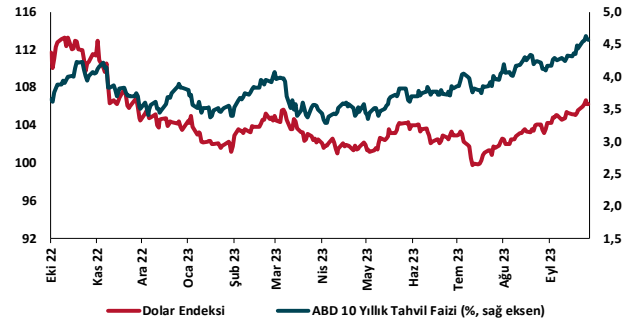
Ulusal Hisse Endeksleri (31/12/2021=100)

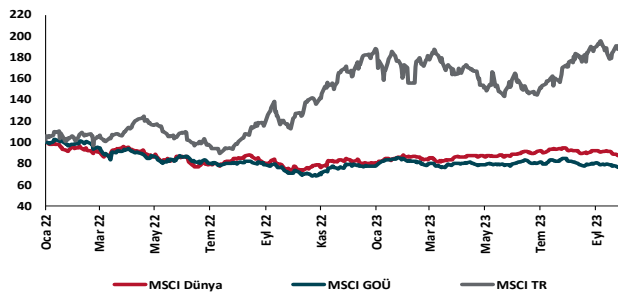
Türkiye'nin 5 Yıl Vadeli CDS Spreadi (baz puan)

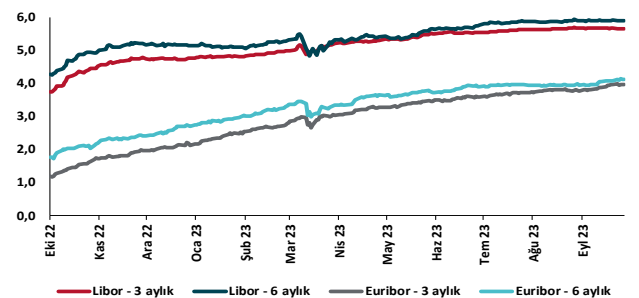
Dolar Endeksi ve 10 yıllık ABD Hazine Tahvil Faizi

MSCI Hisse Endeksleri (31/12/2021=100)

Küresel Gösterge Faizler (%)

Danışmanlık Hizmetleri

Ekonomik Araştırmalar

ekonomikarastirmalar@tskb.com.tr

Meclisi Mebusan Cad. No 81

Fındıklı İstanbul 34427, Türkiye

tel: (90) 212 334 50 50 faks: (90) 212 334 52 34

2023 Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş. her hakkı mahfuzdur.

Bu doküman Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş.'nin yatırım bankacılığı faaliyetleri kapsamında, kişisel kullanıma yönelik olarak ve bilgi için hazırlanmıştır. Bu dokümana dayalı herhangi bir işlem yapılması tarafımızdan öngörülen bir husus değildir. Belirtilen görüşler sadece bizim güncel görüşlerimizdir. Bu raporda yer alan bilgileri makul bir esasa dayalı olarak güncelleştirirken, bu konuda mevzuat, uygunluk veya diğer başka nedenlerle amaca uygunluk tam olarak sağlanamamış olabilir.

Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş. ve/veya bağlı kuruluşları veya çalışanları, burada belirtilen senetleri ihraç edenlere ait menkul kıymetlerle ilgili olarak bir pozisyon almış olabilir veya alabilir; menkul kıymetler üzerinde opsiyonları olabilir veya ilgili diğer bir yatırıma girebilir; bu menkul kıymetleri ihraç eden firmalara danışmanlık yapmış, hisselerinin halka arzına aracılık veya yüklenim taahhüdünde bulunmuş olabilir.

Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş. ve/veya bağlı kuruluşları bu raporda belirtilen herhangi bir şirket için yatırım bankacılığı da dahil olmak üzere önemli tavsiyeler veya yatırım hizmetleri sağlıyor veya sağlamış olabilir.

Bu raporun ilgili olduğu yatırım fiyatı veya değeri, direkt veya indirekt olarak, yatırımcıların menfaatlerine ters düşebilir. Döviz kurlarındaki herhangi bir değişimin yatırımın değeri veya fiyatı veya bu yatırımdan sağlanan gelir üzerinde olumsuz bir etkisi olabilir. Geçmişteki performans her zaman gelecekteki performansın kılavuzu olacak demek değildir. Yatırım geliri dalgalanma gösterebilir.

Bu rapor kamuya açık bilgilere dayalıdır. Doğru veya tamam olmayan hiçbir beyan yapılmamıştır. Bu rapor söz konusu menkul kıymetlerin alınması veya satılması için bir teklif, yorum ya da yatırım tavsiyesi değildir veya bu menkul kıymetlerin alınıp satılmasına yönelik bir teklif için de bir istek veya zorlama değildir. Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş. ve kendisiyle bağlantılı olan diğerleri bahsedilen şirketlerin menkul kıymetleriyle ilgili pozisyon alabilirler veya bu menkul kıymetlerle ilgili işlem yapabilirler, ayrıca bu şirketler için yatırım bankacılığı hizmetleri de verebilirler.

Herhangi bir yatırım kararı yatırımcının tamamıyla kendi kişisel seçimine dayanmalıdır. Bu rapordaki bilgiler herhangi bir yatırım tavsiyesi olmayıp, raporda yer alan firmalara yatırım yapılmasından ötürü Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş. hiç bir sorumluluk kabul etmez.

Burada yer alan yatırım bilgi, yorum ve tavsiyeleri yatırım danışmanlığı kapsamında değildir. Yatırım danışmanlığı hizmeti, yetkili kuruluşlar tarafından kişilerin risk ve getiri tercihleri dikkate alınarak kişiye özel sunulmaktadır. Burada yer alan yorum ve tavsiyeler ise genel niteliktedir. Bu tavsiyeler mali durumunuz ile risk ve getiri tercihlerinize uygun olmayabilir. Bu nedenle, sadece burada yer alan bilgilere dayanılarak yatırım kararı verilmesi beklentilerinize uygun sonuçlar doğurmayabilir.